

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Directie Begrotingszaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

BZ/2015/167

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen

1. Budgettaire kerngegevens
2. Verticale toelichting

Datum 1 juni 2015
Betreft Voorjaarsnota 2015

1. Inleiding

De Voorjaarsnota 2015 is de eerste rapportage van het kabinet over de uitvoering van de begroting 2015. Hierin geeft het kabinet een overzicht van de wijzigingen voor het begrotingsjaar 2015 ten opzichte van Miljoenennota 2015. Deze bijstellingen zijn gebaseerd op nieuwe macro-economische ramingen uit het Centraal Economisch Plan (CEP) 2015 van het Centraal Planbureau (CPB) en inzichten over de begrotingsuitvoering.

De uitvoering van de begroting 2015 kent mee- en tegenvallers. Tegelijkertijd is sprake van budgettaire problematiek, mede als gevolg van de ontwikkeling van ruilvoet onder de kaders. Per saldo is het gelukt het uitgavenkader voor dit jaar te sluiten. Er is sprake van een kleine verbetering van het EMU-saldo ten opzichte van de Miljoenennota.

Het EMU-saldo 2015 komt naar verwachting uit op een tekort van 2,1 procent van het bruto binnenlands product (bbp). De EMU-schuld 2015 komt naar verwachting uit op 68,6 procent bbp.

Deze Voorjaarsnota is als volgt opgebouwd: paragraaf 2 gaat in op het economisch beeld voor dit jaar. Vervolgens gaat paragraaf 3 in op de uitgavenzijde van de begroting en kijkt paragraaf 4 naar de inkomstenkant. Dit resulteert in paragraaf 5 in het EMU-saldo en de EMU-schuld voor 2015. Tot slot worden het EMU-saldo en de EMU-schuld vergeleken ten opzichte van de Eurozone.

Bijlage 1 presenteert de budgettaire kerngegevens. Bijlage 2 bevat de verticale toelichtingen op de individuele begrotingshoofdstukken.

2. Economisch beeld

Het economisch beeld voor 2015 is opwaarts bijgesteld ten opzichte van de Miljoenennota 2015. Het CPB raamt de economische groei voor 2015 in het laatste CEP op 1,7%. In de MEV 2015 van afgelopen september raamde het CPB de groei voor 2015 op 1¼%.

Verskillende factoren dragen de economische groei in 2015. De uitvoer groeit in 2015 harder dan in 2014 door de depreciatie van de euro en de herstellende

relevante wereldhandel. Ook binnenlandse bestedingen, zoals de consumptie van huishoudens en investeringen, dragen in 2015 in tegenstelling tot voorgaande jaren bij aan de economische groei. De lage inflatie vormt hierbij een positieve impuls. De werkloosheid daalt in 2015 langzaam door zowel groei van de werkgelegenheid als de beroepsbevolking. Zoals elke raming, is ook deze raming met onzekerheid omgeven. Zo noemt het CPB onder andere tegenvallende groei in opkomende economieën en geopolitieke ontwikkelingen als mogelijke onzekerheden.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2015/167

De macro-economische ramingen van het CPB beïnvloeden zowel de inkomsten als de uitgaven van het Rijk. Kerngrootheden uit de ramingen van het CPB worden in tabel 1 getoond.

Tabel 1: Macro-economische ramingen voor 2015

	MN 2015	VJN 2015	Vershil
Economische groei (volumemutatie bbp)	1¼	1,7	0,45
Inflatie (cpi)	1¼	0,4	-0,85
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	7,3*	7,2	-0,1
Contractloon marktsector	1½	1,1	-0,4
Consumptie huishoudens	1	1,5	0,5
Investeringen (inclusief voorraden)	3¼	3,8	0,55
Uitvoer van goederen en diensten	3¾	4,6	0,85
Lange rente (% niveau)	1,8	0,5	-1,3
Olieprijs (Brent, niveau in dollars per vat)	107	53,4	-53,6
Eurokoers (dollar per euro)	1,35	1,13	-0,22

(*) Door revisie van de Enquête Beroepsbevolking (CBS) zijn de werkloosheidsniveaus in beide ramingmomenten (MN 2015 en VJN 2015) niet direct met elkaar vergelijkbaar. In de Miljoenennota werd de werkloosheid voor 2015 geraamd op 6¾% van de beroepsbevolking. De revisie leidt tot een opwaartse bijstelling van het werkloosheidspercentage met ongeveer 0,6%-punt.

3. Uitgaven

Totaalkader

Tabel 2 laat zien dat het totaalkader sluit in 2015 waarbij compensatie over de dealkaders heeft plaatsgevonden. Bij de Miljoenennota 2015 is uit hoofde van de macro-economische onzekerheden in de raming reeds een reservering aangelegd, die nu kan worden aangesproken om een deel van de ontstane problematiek te dekken.

De mutaties per dealkader worden in deze paragraaf verder toegelicht. In bijlage 2 en in de suppletoire begrotingen worden de mutaties in meer detail toegelicht ten opzichte van Miljoenennota 2015.

Tabel 2: Toetsing totaalkader

(+ = tegenvaller in miljarden euro)	2015*
Miljoenennota 2015	-0,9
Voorjaarsnota 2015	0,0
Kader RBG-eng Miljoenennota 2015	-0,7
Besluitvorming Voorjaarsnota	1,0
Kader RBG-eng Voorjaarsnota 2015	0,3
Kader SZA Miljoenennota 2015	-0,1
Besluitvorming Voorjaarsnota	0,1
Kader SZA Voorjaarsnota 2015	-0,1
Kader zorg Miljoenennota 2015	-0,1
Besluitvorming Voorjaarsnota	-0,2
Kader zorg Voorjaarsnota 2015	-0,3

*Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal

Kader Rijksbegroting in enge zin

Onder het kader RBG-eng hebben zich ten opzichte van de Miljoenennota 2015 diverse mutaties voorgedaan, hetgeen resulteert in onderstaande kadertoetsing.

Tabel 3: Kadertoets Rijksbegroting in enge zin (RBG-eng)

(+ = tegenvaller in miljarden euro)	2015*
Miljoenennota 2015	-0,7
<i>Macro-economische mutaties</i>	
Ruilvoet	0,3
GF,PF en BCF	-0,5
Winstafdracht DNB	0,1
Dividenden staatsbedrijven	-0,3
HGIS	0,0
<i>Beleidsmutaties</i>	
EU-afdrachten – Vertraging ratificatie Eigen Middelenbesluit	1,8
EU-afdrachten – Terugontvangst naheffing	-0,5
EU-afdrachten – Overig	-0,2
EU-afdrachten – Bni-revisies CBS	0,0
Besparingsverliezen wetstrajecten en eigen vermogen DJI	0,1
Schikking SBM-Offshore	-0,1
Studiefinanciering en leerlingenaantallen	0,2
Uitvoeringsproblematiek Financiën	0,1
Exportkredietverzekeringen	-0,1
Huurtoeslag	0,2

Eerstejaarsopvang asielzoekers 2015	0,4
HGIS	0,1
Rijksgebouwendienst	-0,1
Kasschuiven	-0,7
Overig	0,1
Voorjaarsnota 2015	0,3

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2015/167

*Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal.

Macro-economische mutaties

Ten opzichte van de verwachting ten tijde van de Miljoenennota 2015 daalt de nominale ontwikkeling (= loon en prijsbijstelling) van de uitgaven onder het kader. Tegelijkertijd daalt het kader zelf ook doordat het wordt aangepast met de prijs nationale bestedingen (pNB). Per saldo treedt hierdoor een ruilvoetverlies op.

Bij het Gemeente- (GF), Provinciefonds (PF) en BTW-compensatiefonds (BCF) wordt het accres neerwaarts aangepast. Het accres is de uitkomst van de normeringsystematiek, de zogenaamde trap-op-trap-af systematiek. De belangrijkste ontwikkeling die leidt tot een neerwaartse aanpassing van het accres is de lagere loon- en prijsontwikkeling in 2015. Daarnaast vindt (conform normeringsystematiek) in 2015 de afrekening plaats van het op basis van FJR 2014 definitief vastgestelde accres 2014. Doordat de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU) uiteindelijk lager zijn vastgesteld dan eerder verwacht, leidt dit tot een negatieve mutatie van het accres.

Door een nieuwe toerekening van kosten voor DNB is er een verschuivingen tussen het kaderrelevante deel en het niet-kaderrelevante deel van de dividenden. Hierdoor ontstaat er een tegenvaller voor het kaderrelevante deel. Per saldo laat de winstafdracht DNB wel een meevaller zien. De dividenden van Tennet, NS en Gasunie over 2014 waren hoger dan verwacht. Het HGIS budget is opwaarts bijgesteld als gevolg van de meest recente bni-ramingen van het CPB.

Beleidsmatige en overige mutaties

De ratificatie van het Eigen Middelenbesluit in alle lidstaten wordt niet meer voorzien voor het einde van 2015. De jaarlijkse Nederlandse korting, die onderdeel uitmaakt van het Eigen Middelenbesluit, slaat daardoor in 2016 voor drie jaren neer (2014 t/m 2016). Per saldo leidt de vertraagde ratificatie van het Eigen Middelenbesluit tot een tegenvaller van 1,8 miljard in 2015 en een meevaller van 1,8 miljard in 2016.

De terugbetaling van 460 miljoen euro als gevolg van de naheffing uit hoofde van de revisie van de Nationale Rekeningen wordt voor het einde van dit jaar geheel ontvangen in de kas.

De post *EU-afdrachten – Overig* betreft in eerste instantie het in december vorig jaar gesloten akkoord tussen de Raad en het Europees Parlement over de begroting 2015 en de aanvullende begrotingen voor 2014. Begin december 2014 hebben de Raad en het Europees Parlement een akkoord bereikt over de aanvullende begroting voor 2014. Dat akkoord leidde tot hogere uitgaven voor Nederland – 150 miljoen – en hogere inkomsten voor Nederland – 95 miljoen.

Per saldo leidde dit akkoord tot 55 miljoen hogere afdrachten voor 2014. Omdat het akkoord pas in december is gesloten zijn de budgettaire effecten doorgeschoven naar 2015. In tweede instantie resulteert uit de realisatie van de Europese begroting over 2014 een surplus (hogere inkomsten dan uitgaven). Dit surplus wordt toegevoegd aan de begroting voor het volgend jaar en verlaagt daarmee de afdrachten van de lidstaten (66 miljoen euro voor Nederland). In derde instantie worden de laatste ramingsbijstellingen verwerkt (172 miljoen euro minder afdrachten).

Vorig jaar is een reservering voor de gevolgen van de revisie van de Nationale Rekeningen van het CBS aangemaakt. Deze reservering wordt in eerste instantie verlaagd met 110 miljoen euro structureel. Aangezien het effect van deze revisie voor 2014 zich pas voordoet in 2015, wordt de reservering in 2015 met cumulatief 220 miljoen euro verlaagd. Daarnaast wordt de reservering aangepast naar aanleiding van de recente aankondiging van het CBS over de tussentijdse bijstelling van het Nederlandse bni. De opwaartse bijstellingen van het bni en het bbp voor de jaren 2011 en 2012 leiden op basis van de huidige inzichten tot een bruto nabetaling van 218 miljoen euro in de EU-afdrachten. Het netto-effect is afhankelijk van de ontwikkeling van het bni in de andere EU-lidstaten en zal bekend worden in het najaar als ook de meest actuele cijfers van het bni in de andere EU-lidstaten bekend zijn.

Bij VenJ treden er vertragsverliezen op als gevolg van vertraging van de invoering van de wetsvoorstellen 'verhoging griffierechten', 'stelselherziening rechtsbijstand' en 'eigen bijdrage regelingen'. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) had ultimo 2014 een negatief eigen vermogen van 77 miljoen euro. Conform de regeling agentschappen zuivert VenJ het eigen vermogen van DJI aan.

Het Openbaar Ministerie heeft een meerjarige schikking getroffen met SBM Offshore. De eerste tranche is reeds in 2014 ontvangen. De tweede tranche wordt in 2015 ontvangen.

Uit de referentieraming leerlingen- en studentenaantallen 2015 blijkt dat het aantal leerlingen en studenten voor 2015 hoger is dan de in de OCW-begroting 2015 verwerkte aantallen. Ook de raming studiefinanciering laat voor 2015 een tegenvaller zien ten opzichte van de in de OCW-begroting verwerkte raming uit het voorjaar 2014.

Bij Financiën is sprake van een tegenvaller door uitvoeringsproblematiek bij met name de Belastingdienst. Het gaat o.a. om extra uitvoeringskosten vanwege nieuwe wet- en regelgeving, de bijdrage aan de Generieke Digitale Infrastructuur en de nog niet ingevulde taakstelling door een vertraagde vereenvoudiging van fiscale wetgeving (het zogenaamde spoor II). De ramingen voor ontvangsten uit recuperaties bij Exportkredietverzekeringen zijn naar boven bijgesteld.

Bij de huurtoeslag is er sprake van een tegenvaller voortkomend uit de realisatie van 2014. Het tekort in 2014 is met name veroorzaakt door een grotere dan verwachte toename van het aantal aanvragers, voornamelijk vanwege de slechte economische omstandigheden, en een afname van het niet-gebruik.

De raming voor de asielinstroom is voor 2015 naar boven bijgesteld. Dit leidt tot hogere asielopvangkosten bij het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). De kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen worden toegerekend aan ODA. Door de verhoogde raming van de asielinstroom neemt de toerekening aan ODA in 2015 ook toe. De beleidsmatige mutaties op het HGIS budget bestaan onder andere uit middelen voor de missie in Irak.

Gebleken is dat er ruimte is binnen de tarieven die de Rijksgebouwendienst bij departementen in rekening brengt. Deze ruimte wordt beschikbaar gesteld aan de departementen.

Verschuiven leiden tot een meevaller van 0,7 miljard. Hierbij gaat het onder andere om kasschuiven bij het Infrastructuur- en Deltafonds, Defensie en SZW. In onderstaande tabel zijn de kasschuiven uitgesplitst weergegeven. Onderdeel van de kleine overige mutaties is de dekking van het in februari overeengekomen pakket rond contraterrorisme.

Tabel 4: Kasschuiven RBG-eng

(+ = tegenvaller in miljarden euro)	2015*
Infrastructuurfonds	-0,3
Deltafonds	-0,1
Defensie: IS-missie	-0,1
Defensie: herijking DIP	-0,1
SZW: sectorplannen	-0,1
Overig	-0,1
Totaal	-0,7

*Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal.

Kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt

In het kader SZA hebben zich ten opzichte van de Miljoenennota 2015 diverse mutaties voorgedaan, hetgeen resulteert in onderstaande kadertoetsing.

Tabel 5: Kadertoets SZA

(+ = tegenvaller in miljarden euro)	2015*
Miljoenennota 2015	-0,1
<i>Macromutaties</i>	
Werkloosheidsuitgaven	-0,3
Ruilvoet	0,6
<i>Uitvoeringsmutaties</i>	
Kinderopvangtoeslag	-0,3
Arbeidsongeschiktheid	0,1
AOW	0,0
Voorjaarsnota 2015	-0,1

*Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal.

Het kader SZA kent een onderschrijding van 0,1 miljard euro. De raming van de werkloosheidsuitgaven (WW en WWB) wordt neerwaarts bijgesteld. Dit wordt

voornamelijk veroorzaakt door lagere werkloosheidscijfers ten opzichte van de MEV. Tegenover deze meevaller staat een ruilvoettegenvaller. De prijs Nationale Bestedingen is sterk neerwaarts bijgesteld terwijl de indexatie van de uitgaven onder het SZA-kader licht naar beneden wordt bijgesteld.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2015/167

Bij de uitvoeringsmutaties doet zich een meevaller voor van per saldo 0,1 miljard euro. Onderliggend is sprake van verscheidene mee- en tegenvallers. Op basis van recente realisatiecijfers van de Belastingdienst is de raming van de uitgaven aan de kinderopvangtoeslag naar beneden bijgesteld. De effecten van de eerdere bezuinigingen in de kinderopvang en de economische crisis blijken groter dan eerder gedacht. Uit uitvoeringsinformatie van het UWV blijkt dat het aantal mensen dat recht heeft op een arbeidsongeschiktheidsuitkering hoger is dan eerder gedacht. Daarnaast zijn meer mensen volledig duurzaam arbeidsongeschikt. Dit leidt tot een opwaartse bijstelling van de uitgaven aan arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Ook zijn de uitgaven aan de AOW opwaarts bijgesteld. Het aantal mensen met een AOW-uitkering stijgt als gevolg van de gestegen levensverwachting.

Budgettair Kader Zorg (BKZ)

In het BKZ hebben zich ten opzichte van de Miljoenennota 2015 diverse mutaties voorgedaan, hetgeen resulteert in onderstaande kadertoetsing.

Tabel 6: Kadertoets BKZ

(+ = tegenvaller in miljarden euro)	2015*
Miljoenennota 2015	-0,1
Ruilvoet	0,3
Geneesmiddelen	-0,4
Overige meevallers curatieve zorg	-0,1
Groeiruimte cure	-0,2
Overig ruimte	-0,4
Extramuraliseren	0,2
Overig tegenvallers en intensiveringen	0,4
Voorjaarsnota 2015	-0,3

* Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal.

Ten opzichte van de Miljoenennota 2015 kent het BKZ een extra onderschrijding van circa 0,2 miljard euro. Deze extra onderschrijding is het saldo van de ontwikkeling van de ruilvoet en diverse mee- en tegenvallers. Deze zijn met name gebaseerd op de uitvoeringsinformatie van het Zorginstituut Nederland (ZiNL) en de NZa. Zo is op het terrein van de geneesmiddelen forse ruimte ontstaan die mede wordt gevormd door succesvol preferentiebeleid (0,4 mld.). Daarnaast is in de curatieve zorg sprake van een overige meevaller van bijna 0,1 miljard die hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de grensoverschrijdende zorg en de geriatrische revalidatiezorg.

Er is ook ruimte door het verschil tussen de oorspronkelijk beschikbaar gestelde middelen voor de curatieve zorg (groeiruimte) en de in de verschillende

zorgakkoorden gemaakte afspraken over de toegestane groei in die sectoren. Daarnaast zijn er diverse kleinere ruimteposten die optellen tot circa 0,4 miljard. Hieronder vallen onder andere lagere uitgaven bij tandheelkundige zorg (18 mln.) en vrijvallende uitvoeringskosten AWBZ (40 mln.).

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2015/167

Het tempo van het zogenoemde extramuraliseren (langer thuis blijven wonen met zorg aan huis) is lager dan verwacht en leidt tot een tegenvaller van 0,2 miljard. Daarnaast is sprake van tegenvallers en intensiveringen die optellen tot circa 0,4 miljard. De voornaamste onderdelen hiervan betreffen een tegenvaller bij de pgb's (80 mln.), extra uitgaven bij de SVB ten behoeve van de uitvoering van pgb's (43 mln.) en een kwaliteitsimpuls bij de UMC's (50 mln.). Het bestuurlijk akkoord met de VNG is in deze cijfers verwerkt (zie de Kamerbrief van 29 mei betreffende dit onderwerp).

4. Inkomsten

De raming van de belasting- en premieontvangsten 2015 is ten opzichte van de stand Miljoenennota 2015 per saldo met 1,6 miljard euro opwaarts bijgesteld.

Tabel 7: Belasting- en premieontvangsten 2015 op EMU-basis

(in miljarden euro)	Stand MN 2015	Stand VJN 2015	Mutatie
Belastingen en premies volksverzekeringen	183,8	186,1	2,3
wv. belastingen	146,6	146,5	-0,1
wv. premies volksverzekeringen	37,2	39,6	2,4
Premies werknemersverzekeringen	53,9	53,1	-0,7
Totaal	237,7	239,3	1,6

Tabel 8 geeft een uitsplitsing van de oorsprong van de bijgestelde raming ten opzichte van de stand bij Miljoenennota 2015. De endogene ontwikkeling, dat is de ontwikkeling van de inkomsten die gerelateerd zijn aan de economische ontwikkeling, zorgt voor 2,5 miljard euro hogere ontvangsten. Deze bijstelling volgt uit het economisch beeld op basis van het CEP 2015. Deze meevaller van 2,5 miljard euro betreft met name de vennootschapsbelasting en de dividendbelasting.

Tabel 8: Overzicht mutaties van de inkomsten sinds Miljoenennota 2015

(in miljarden euro)	Ontvangsten
Stand Miljoenennota 2015	237,7
Mutatie	1,6
wv. endogene groei	2,5
wv. Beleidsmaatregelen	-0,9
Stand Voorjaarsnota 2015	239,3

De ontvangsten uit de vennootschapsbelasting zijn flink opwaarts bijgesteld op basis van de verbeterde winstgevendheid van bedrijven die volgt uit het CEP-beeld en wordt tevens bevestigd door de gerealiseerde kasontvangsten tot en met april 2015. Hetzelfde geldt voor de dividendbelasting, die ook met de bedrijfswinsten

samenhangt. Daarnaast volgt uit CEP 2015 een gunstiger ontwikkeling van de werkgelegenheid in 2015, naast een lagere pensioenpremieontwikkeling en een lagere hypotheekrenteaftrek. Dit leidt per saldo tot een opwaartse bijstelling van de ontvangsten uit de loon- en inkomensheffing. Bij de btw-ontvangsten is ten opzichte van Miljoenennota 2015 sprake van een beperkte neerwaartse bijstelling. Deze volgt uit het CEP 2015 waarbij de verwachtingen over de ontwikkeling van de investeringen in woningen en de waardeontwikkeling van de particuliere consumptie licht neerwaarts zijn bijgesteld.

Ten slotte zorgen beleidsmaatregelen per saldo voor 0,9 miljard euro lagere ontvangsten. Deze mutatie betreft grotendeels lagere ontvangsten uit de zorgpremies vanwege een lagere gemiddelde nominale zorgpremie dan bij Miljoenennota 2015 nog werd verwacht. Daarnaast leidt onder meer het verruimen van het fiscale eenheid regime naar aanleiding van uitspraken van de Hoge Raad tot beleidsmatig lagere ontvangsten in 2015.

5. EMU-saldo en EMU-schuld

EMU-saldo

Tabel 9 geeft de ontwikkeling van het EMU-saldo weer ten opzichte van de raming in Miljoenennota 2015.

Tabel 9: Verticale toelichting EMU-saldo

(in percentage bbp, + is verbetering saldo)	2015*
EMU-saldo Miljoenennota 2015	-2,2
Uitgaven	
Uitgaven RBG-eng	-0,1
Sociale zekerheid	0,1
Zorg	0,1
Rentelasten	0,1
Inkomsten	0,2
Gasbaten	-0,2
Overig	-0,2
EMU saldo lokale overheden	0,0
Noemereffect	0,0
EMU-saldo Voorjaarsnota 2015	-2,1

* Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal

Het EMU-saldo laat een verbetering zien van 0,1 procentpunt bbp ten opzichte van de raming bij Miljoenennota 2015 en komt daarmee naar huidige inzichten uit op -2,1 procent bbp in 2015. Deze verbetering komt voort uit lagere uitgaven aan zorg en sociale zekerheid – zie paragraaf 3. Daarnaast zijn de rentelasten lager dan geraamd door de lage rentestanden. Tot slot vallen de inkomsten iets hoger uit dan verwacht. Tegenover deze meevallers staan hogere uitgaven onder het kader RBG-eng – zie paragraaf 3. De aardgasbaten zijn naar beneden bijgesteld door macro-economische ontwikkelingen en volumebeperking. Per 1 juli zal een besluit genomen worden over gaswinning in Groningen. De post 'overig' bevat onder andere kas-transverschillen.

Voor Nederland is de preventieve arm van het Stabiliteits- en Groeipact van toepassing. Uitgaande van de output gap uit het CEP leidt de verbetering van het feitelijke EMU-saldo ten opzichte van Miljoenennota 2015 tot een verbetering van het structurele saldo ten opzichte van Miljoenennota 2015. Het structurele saldo uit de Miljoenennota 2015 voldeed met een marge aan de MTO. Het kabinet blijft zoals ook is vastgelegd in het regeerakkoord volledig gecommitteerd aan de Europese begrotingsregels.

EMU-schuld

De EMU-schuld komt dit jaar naar verwachting uit op 68,6 procent bbp. Dit is 1,4 procentpunt bbp lager dan de raming bij Miljoenennota 2015. Tabel 10 geeft de ontwikkeling van de EMU-schuld weer ten opzichte van de raming bij Miljoenennota 2015.

Tabel 10: Verticale toelichting EMU-schuld

(in percentage bbp)	2015*
EMU-schuld Miljoenennota 2015	70,0
Doorwerking schuld 2014	-0,5
Noemereffect	-0,5
Mutatie EMU-saldo	-0,1
Kastransverschillen	-0,2
Overig	-0,1
EMU-schuld Voorjaarsnota 2015	68,6

*Wegens afronding wijkt de som der delen af van het totaal

De schuld in miljarden euro is in 2014 lager uitgekomen dan waar in Miljoenennota 2015 rekening mee werd gehouden. Hierdoor is de startpositie in 2015 verbeterd. De EMU-schuld komt daardoor in de huidige raming 0,5 procentpunt bbp lager uit dan werd geraamd.

Daarnaast is sprake van een positief noemereffect als gevolg van een hoger bbp ten opzichte van de raming bij Miljoenennota. Hierdoor neemt de schuld als percentage van het bbp eveneens af met 0,5 procentpunt bbp.

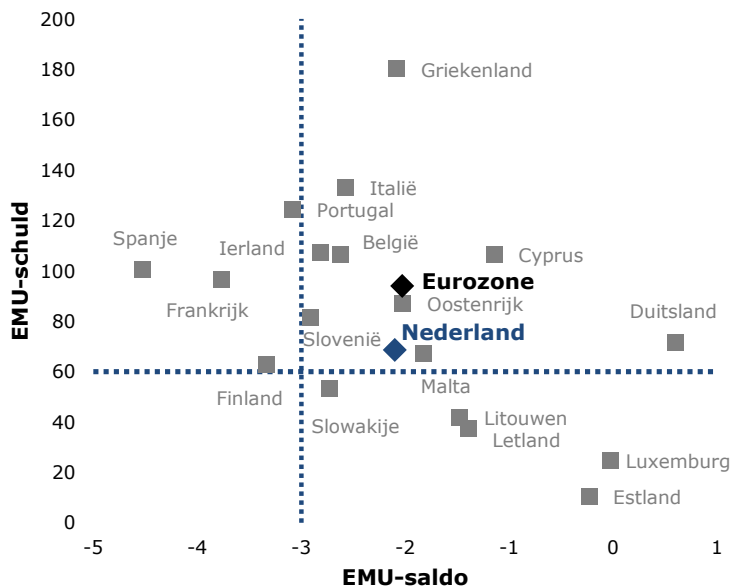
Verder heeft de verbetering van het EMU-saldo een verlagend effect op de schuld. De post 'overig' bevat mutaties die geen effect hebben op het EMU-saldo, maar wel op de schuld. In de huidige raming gaat het om bijvoorbeeld de opbrengsten bij het voortijdig beëindigen van renteswaps.

Figuur 1 plaatst het Nederlandse EMU-saldo en de EMU-schuld in Europees perspectief.

Figuur 1: EMU-saldo en EMU-schuld 2015 (eurozone, in percentage bbp)

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2015/167

Bron: European Economic Forecast – Spring 2015 (Europese Commissie), met uitzondering van Nederland, waarvoor de ramingen uit de Voorjaarsnota zijn gebruikt.

Het Nederlandse EMU-tekort is ongeveer gelijk aan het gemiddelde van de eurozone; de schuldpositie van Nederland is beter dan het gemiddelde van de eurozone.

De Minister van Financiën,

J.R.V.A. Dijsselbloem

Bijlage 1: Budgettaire kerngegevens

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk
BZ/2015/167

(in miljarden euro)	2015
Inkomsten (belastingen en sociale premies)	239,3
Netto uitgaven onder het uitgavenkader	248,1
Rijksbegroting in enge zin	106,3
Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid	76,3
Budgettair Kader Zorg	65,5
Overige netto uitgaven	3,4
Gasbaten	-7,8
Rentelasten	7,7
Zorgtoeslag	4,0
Overig	-0,5
Totale netto uitgaven	251,5
EMU-saldo centrale overheid	-12,2
EMU-saldo lokale overheden	-1,6
Feitelijk EMU-saldo	-13,8
Feitelijk EMU-saldo (in percentage bbp)	-2,1
EMU-schuld (miljarden euro)	461
EMU-schuld (in percentage bbp)	68,6
Bruto binnenlands product (bbp)	672